

Oslo, 8.12.2022

Referat fra møte i Rådet 8. desember 2022 (2022/6)

Sted: Møterom Arbeid, SSB
Møtetid: Mandag 8. desember 2022 kl. 12-16

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Claire Armstrong
Grete Brochmann
Marta Ebbing
Jørgen Elmeskov
Astrid Undheim
Helge Veum

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Richard Ragnarsøn, internasjonalt sekretariat
Marit Hoel, referent (fagsiden)
Wenche L D Friestad, (referent)

Øvrige deltakere:

Morten Skoglund (sak 2022/6/2)
Ann Lisbet Brathaug (sak 2022/6/3)
Linda Nøstbakken (sak 2022/6/5)
Ann-Kristin Brændvang og Thorleiv Valen (sak 2022/6/6)

Saker

Til vurdering

Sak 2022/6/1 Godkjennelse av innkalling
Sak 2022/6/2 Status på SSBs arbeid med informasjonssikkerhet
Sak 2022/6/3 Årshjul 2023

Til orientering:

Sak 2022/6/4 SSBs rolle og bidrag til TBU
Sak 2022/6/5 Forskningsformidling, akademisk frihet og yringsfrihet
Sak 2022/6/6 Status opplysningsplikt for Nets og dagligvarekjedene
Sak 2022/6/7 Møte med de ansattes representanter

Aktuelle saker – Orientering fra administrerende direktør:

- Erfaringer fra HMS-runder avholdt nå i høst i alle avdelinger
- Ny leiekontrakt Kongsvinger
- Status satsingsområder

Eventuelt

Rådets behandling

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2022/6/1 **Godkjenning av innkalling**
Dokument *Innkalling_møte i Rådet_08-12-2022*

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med sakliste. Saklista ble godkjent.

Saker til vurdering:

Sak 2022/6/2 **Status på SSBs arbeid med informasjonssikkerhet**
Dokument *Sak2022-6-2_Notat_Status SSBs arbeid med informasjonssikkerhet*

Morten Skoglund fra avdeling for administrasjon orienterte om status for innføring av nytt informasjonssikkerhetssystem (ISMS). Systemet er tatt i bruk i høst, blant annet til rapporteringen til Finansdepartementet av sikkerhetstilstanden og risiko- og sårbarhetsanalysen knyttet til samfunnssikkerhet. Første versjon av styringssystemet består av fire moduler: Samsvar, Styresett, Risiko og Beredskapsplanlegging. Gjeldende praksis er dokumentert, og det arbeides videre med utvidelser og forbedringer av prosedyrer i 2023.

Den siste GAP-analysen viser at det er 86 prosent samsvar med kravene på overordnet nivå. Det er nær målsetningen på 90 prosent. Det er størst forbedringspotensial innenfor de organisatoriske og teknologiske kontrollene. Den overordnede risiko- og sårbarhetsanalysen er en vurdering av verdier, sårbarheter og trusler. Analysen er ikke ferdigstilt. Trussel om løsepengeangrep framstår som mest alvorlig. Mange av sikkerhetsavvikene som ble lagt inn i ISMS etter første GAP-analyse er løst. Det pågår rekruttering etter at sikkerhetsrådgiver sluttet.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av SSBs status og framdrift på informasjonssikkerhetsområdet.

Rådet hadde følgende kommentarer:

- SSB har gjort et godt arbeid med å etablere ISMS. Det gir systematikk og god oversikt.
- SSB må være forberedt på angrep. Hyppig backup av data er et viktig beredskapstiltak. Den mest kritiske risikoen er at data kommer på avveie. Risikosituasjonen er svært dynamisk, og informasjonssikkerheten må utvikles kontinuerlig.
- Det er viktig med gode rutiner for personkontroll, der sikkerhetsloven ikke slår inn.
- De største konkrete funnene må følges opp særskilt. Det er viktig å ha øvelser, tester og beredskapsplaner.
- Trussel om løsepengeangrep vurderes som størst, men mer generelt vil et cyberangrep kunne ha svært alvorlige konsekvenser for SSB.
- Det er viktig at informasjonssikkerhetsarbeidet sikres tilstrekkelige ressurser.
- Det er nyttig å dele erfaringer med andre offentlige virksomheter. Det bør være samordning mellom Finansdepartementets underliggende etater.
- Det er noe standardisering gjennom det europeiske statistiksamarbeidet (ESS), og SSB kan sammenlikne seg med statistikkbyråer i andre land.

SSB sa at det legges stor vekt på å styrke områdene med størst forbedringspotensial. Et særlig viktig anliggende er skjerming av data. Det gjennomføres ulike øvelser og tester, og

beredskapsplanene skal forbedres. SSB er oppmerksom på problemstillinger rundt personkontroll utenfor sikkerhetsloven og vurderer en informasjonskampanje samt innhenting av innspill og råd fra beredskapsgruppen under Finansdepartementet.

SSB har bygd et helhetlig informasjonssikkerhetssystem. Nå er det viktig å forbedre kapasiteten for å sikre oppfølging og deretter styrke sikkerhetskulturen. Et viktig verktøy er å ha et kompetansemiljø på tvers i organisasjonen.

SSB har ikke ferske erfaringer med løsepengevirus. Hvis data låses i et angrep, er det viktig å ha backup av data. Informasjonsforvaltning før og nå er aktuelt som eget tema på et seinere rådsmøte. Det er egen sikkerhetsdialog i etatssamarbeidet under Finansdepartementet. SSB vil innhente mer informasjon fra andre etater. SSB har hatt møte med det svenske statistikkbyrået, og det er planer om å utvide til nordisk samarbeid.

Løpende oppfølging av feil i data ligger ikke i ISMS, men etterrapportering tas inn for læring mv. Det vurderes om styringssystemet skal tas i bruk for oppfølging av kvalitet i statistikk.

Oppsummering: Rådet var fornøyd med etableringen av ISMS, og at SSB tar truslene på alvor. Rådet påpekte viktigheten av å styrke informasjonssikkerhetsarbeidet og å utvikle dette krevende feltet kontinuerlig. Den største bekymringen var knyttet til risiko for at data kommer på avveie.

Sak 2022/6/3 **Årshjul 2023**
Dokument *Sak2022-6-3-Årshjul2023*

Marit Hoel fra sekretariatet presenterte forslag til årshjul for rådet i 2023.

Rådet ga følgende innspill:

- Det er ønskelig å redusere antall møter til fem, hvorav to lengre fysiske møter og tre kortere digitale møter. De fysiske møtene vil i spesielle situasjoner kunne kjøres som hybridmøter.
- Det bør lages en mest mulig dekkende oversikt over antall og type saker, som grunnlag for å vurdere antall møter og form.
- I tillegg til de forslåtte temaene fra administrasjonen kan andre aktuelle temaer framover være: oppfølging av peer review, framtidige utfordringer med ESS-samarbeidet, utviklingsarbeid for tilgjengeliggjøring av data, presentasjon av utvalgte statistikkområder, utvikling på informasjonssikkerhetsområdet, utvikling i statistikkproduksjonen (Dapla mv.), planer for forskningsvirksomheten, eksempler på samspill mellom forsknings- og statistikkmiljøet, policysaker som angår SSBs rolle i samfunnet, statistikkprogrammet, utvikling av det nasjonale statistikksystemet, kvalitet i offisiell statistikk og samarbeid med andre produsenter.
- Rådet var opptatt av at det skal være nyttig for SSB. Valg av temaer bør sees i lys av dette hensynet.

SSB sa at behandling i rådet er kvalitetshevende for SSBs saksbehandling. Lederne blir utfordret til å tenke gjennom hvilke saker de vil be om råd på.

Oppsummering: Rådet tar sikte på fem møter i 2023, to fysiske og tre digitale, med mulighet for flere digitale møter hvis behovet oppstår. Sekretariatet lager oppdatert årshjul og sjekker møtedatoer med medlemmene.

Saker til orientering:

Sak 2022/6/4 **SSBs rolle og bidrag til TBU**
Dokument *Sak2022-6-4_SSBs rolle og bidrag til TBU*

Geir Axelsen og Ann Lisbet Brathaug i administrerende direktørs stab er henholdsvis leder og medlem av Teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørene (TBU). De orienterte om SSBs rolle og bidrag til TBU.

SSBs oppgave i TBU er forankret i proposisjonen til Stortinget om statistikkloven. Arbeids- og inkluderingsdepartementet oppnevner TBU og er oppdragsgiver. SSBs rolle er å bidra med fakta. Den faglige rollen henger godt sammen med og understøtter byråets øvrige virksomhet. SSB har ikke en forhandlingsrolle i utvalget.

TBU skal beregne lønnsveksten i foregående år for ulike forhandlingsområder. Det utgis en foreløpig rapport i februar, og endelig rapport kommer i mars hvert år. SSB bidrar med statistikk fra flere områder, blant annet den historiske prisutviklingen. En viktig del av TBUs arbeid er å lage et anslag for prisutviklingen for hele inneværende år. Prognosen kjøres ved hjelp av KVARTS-modellen i SSBs forskningsavdeling. TBU fastsetter verdi for de mest sentrale eksogene variablene i modellen. Årets beregninger var ekstremt vanskelige. TBUs beregninger belyser praktiseringen av frontfagsmodellen. Frontfagene utgjør en del av konkurranseutsatt sektor. Analyser av konkurranseevnen er en viktig del av TBU-arbeidet.

Rådet var opptatt av hvordan SSB håndterer skillet mellom sitt faglige bidrag og risikoen for at diskusjoner i større grad farges av partenes interesser som deltakere i lønnsoppgjørene. SSB understreket at TBU er et faglig og teknisk utvalg og at partene er bevisst viktigheten av å ivareta integritet og holde seg innenfor det mandat som er gitt til utvalget.

Sak 2022/6/5 **Forskningsformidling, akademisk frihet og ytringsfrihet**
Dokument *Sak2022-6-5_Notat_Ytringsfrihet og akademisk frihet*
Dokument *Sak2022-6-5_Vedlegg_2020-08 Mediehandboka*

Linda Nøstbakken fra forskningsavdelingen orienterte om SSBs forskningsformidling. SSB skal bidra til samfunnsutviklingen. Det er viktig at SSBs forskere følger de forskningsetiske retningslinjene for samfunnsvitenskap og humaniora. Disse vektlegger at «forskere og forskningsinstitusjoner har ansvar for å formidle vitenskapelige resultater, arbeidsmåter og holdninger fra egen og andres forskning, til resten av samfunnet». Formidling til allmennheten er også i tråd med Finansdepartementets forventninger, jf. retningslinjer for SSBs forsknings- og analysevirksomhet.

SSB ønsker at forskerne skal delta i samfunnsdebatten. Forskerne kjenner på ansvaret som følger av SSBs rolle som objektiv faktaleverandør. Det er viktig å trygge dem i rollen som formidler av forskningsresultater. Som forskningsinstitusjon er det viktig å ivareta den individuelle akademiske friheten. Hensyn til etikk, metode og institusjon må balanseres.

SSBs mediehandbok gir støtte til medarbeidere som skal formidle statistikk eller forskningsresultater. Forskerne må selv stå for de forskningsbaserte synspunktene. SSB driver med normativ forskning og skal være en konstruktiv aktør i samfunnsdebatten basert på fakta og god faglighet. Forskningsavdelingen logger kronikker og oppslag. Det har blitt arrangert frokostseminar om lojalitet og ytringsfrihet.

Rådet mente at det etablerte rammeverket gir en fornuftig tilnærming til forskningsformidling. SSB vil ha noen lojalitetsgrenser. Rådet var opptatt av hvordan SSB håndterer spenningsforholdet mellom lojalitet og ytringsfrihet. SSB vil ha åpne diskusjoner med medarbeiderne. Det er hyppig formidling, og hvis det oppstår utfordringer, er det viktig å snakke og lære av det.

Rådet pekte på at SSB har en viktig rolle med å formidle forskning til allmennheten.

Sak 2022/6/6

Dokument

Status opplysningsplikt for Nets og dagligvarekjedene

Sak2022-6-6_Varsel om vedtak om forbud mot behandling av personopplysninger 336993_19_1

Ann-Kristin Brændvang i avdeling for person- og sosialstatistikk og Thorleiv Valen i avdeling for administrasjon orienterte om status i saken om opplysningsplikt for Nets og dagligvarekjedene.

Datatilsynet har varslet SSB om vedtak om forbud mot behandling av personopplysninger i form av bongdata. SSB kan gi innspill til Datatilsynets grunnlag og begrunnelse innen 21. desember. Deretter skal Datatilsynet fatte endelig vedtak. Da har SSB tre nye uker til å komme med innspill, før saken sendes til personvernemnda. Det kan være ønskelig å få vurdert de prinsipielle sidene ved statistikkloven og rekkevidden av vedtak om opplysningsplikt gjennom en ankebehandling i personvernemnda. SSB vurderer også å hente inn andre innspill utenfra.

Datainnsamlingen og -behandlingen er stoppet i påvente av avklaring. SSB arbeider med å lage presentasjon om hvordan statistikk lages slik at andre skal forstå kompliserte produksjonsprosesser. Det er behov for å forklare at SSBs medarbeidere ikke kan se bonger for enkeltindivider. SSB vil lage god statistikk og ivareta personvern på en balansert måte. SSB ønsker å bruke bongdataene for å utvikle metoder for å trekke utvalg og minimere datainnsamlingen. Hvis det blir forbud, må arbeidet gjøres mer teoretisk, og SSB må finne nestbest løsninger. App-løsningen til forbruksundersøkelsen har nå svarprosent på 30 prosent. Disse dataene vil bli brukt så langt det lar seg gjøre, men illustrerer samtidig hvilken nytte bongdata kan gi.

Rådet mente denne saken var en viktig test på rekkevidden av den nye statistikkloven. Saken viser hvor viktig vurderinger av personvernkonsekvenser er når SSB skal vedta opplysningsplikt. En alternativ framgangsmåte kan være å etablere sandkasseprosjekt med Datatilsynet, for å analysere risiko og få felles forståelse av problemstillingen. SSB må vurdere risikoen for at data kan komme på avveie. Proporsjonaliteten mellom statistikkbehov og personvern er vesentlig. Rådet uttrykte forståelse for SSBs dilemma i saken. Rådet hadde kommentarer til flere av de argumentene Datatilsynet har trukket fram i sitt varsel om vedtak.

Aktuelle saker – orientering fra administrerende direktør:

Erfaringer fra HMS-runder avholdt nå i høst i alle avdelinger

Det gjennomføres HMS-runder i avdelingene annethvert år. Oppsummeringene fra høstens runder er ikke klare ennå. Samlet sett er bildet positivt. Det skal være en egen medarbeiderundersøkelse tidlig i 2023. SSB skal bruke skjema fra DFØ med noen tilpasninger. Det gir mulighet for å sammenlikne resultater med andre offentlige etater.

Ny leiekontrakt Kongsvinger

Det er inngått leieavtale med Bane NOR Eiendom, og våren 2025 flytter SSB inn i et nybygg som skal reises ved Kongsvinger stasjon. Den nye kontrakten vil kunne gi besparelser i husleie. Det vil også komme ekstra utgifter, f.eks. til møbler, rom til servere og parkeringsplasser. Økonomiske gevinster vil brukes til å styrke statistikkvirksomheten i Kongsvinger.

Status satsingsområder

SSB sendte tre satsingsforslag til Finansdepartementet i begynnelsen av desember. Det var i prioritert rekkefølge: 1) Nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027 og bedre deling av data, 2) Overgang til skybasert datainnhenting og utfasing av Altinn 2 (omlegging til Altinn 3) og 3) Data, statistikk og analyser om bærekraftig utvikling.

Eventuelt

Ingen saker

Sak 2022/6/7 Møte med ansattes representanter

De ansatte var representert ved: Morten Qvenild Andersen (Akademikerne), Manju Chaudhary og Dag Roll-Hansen (NTL), Anne Frøberg (Parat) og Aslaug Hurlen Foss (Unio). Temaer som ble drøftet var blant annet i) nye lokaler i Kongsvinger, ii) utfordringer og muligheter ved innføringen av Dapla, iii) lønnsutvikling og lønnsforskjeller, iv) tillitsreformen i SSB og v) konsekvenser av praktisering av dagens ordning med hjemmekontor.

Oslo, 8. desember 2022

Birger Vikøren
rådets leder (sign.)

Jørgen Elmeskov
(sign.)

Claire Armstrong
(sign.)

Grete Brochmann
(sign.)

Marta Ebbing
(sign.)

Astrid Undheim
(sign.)

Helge Veum
(sign.)